

F-12

LIVSBEVIDSTHED

*En bog om begreberne eksistens og essens forstået som modsætningspar.
Præmissen og terminologi er anmelderen ikke altid helt enig i,
selv om tematik over livets 'store spørgsmål' er central.*

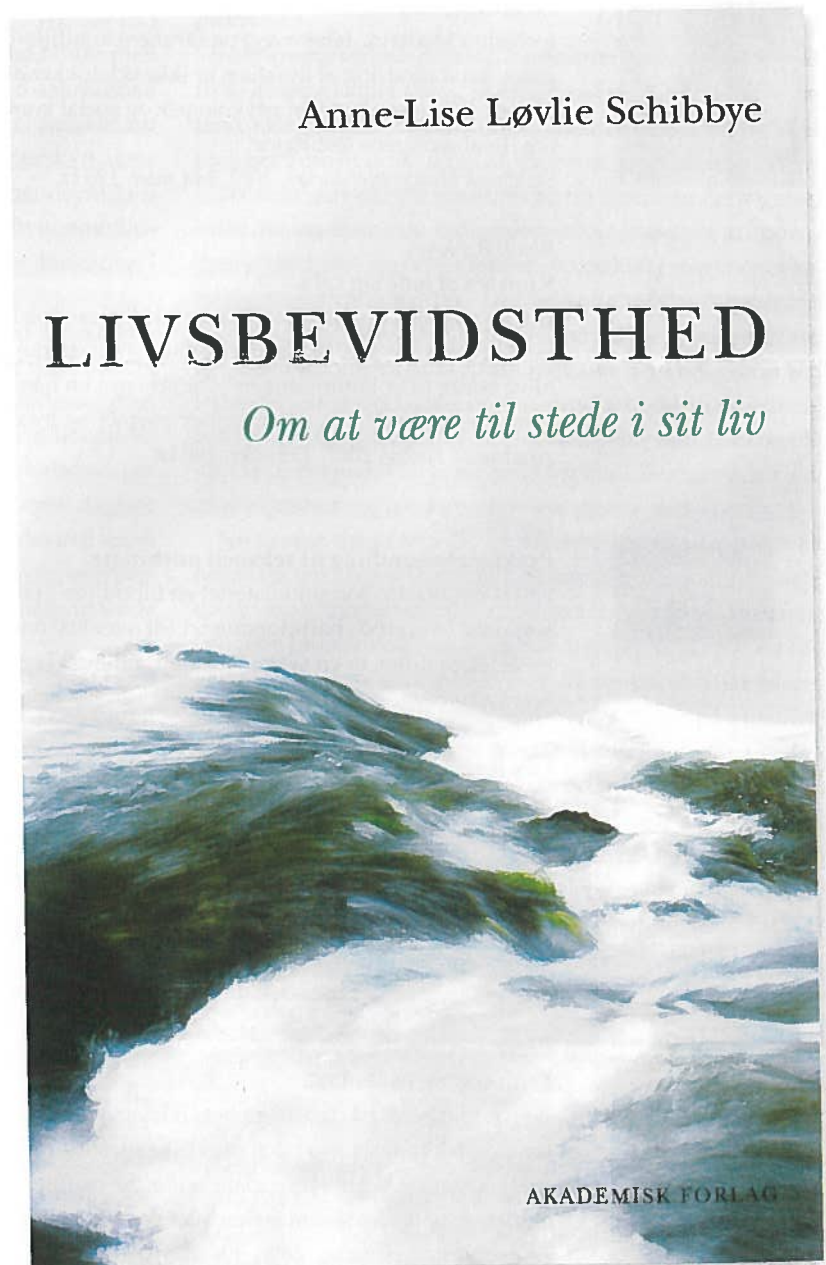
Den norske psykolog og forfatter Anne-Lise Løvlie Schibbye har udgivet en lille bog om eksistentiel tænkning, hvor nogle af tilværelsens store spørgsmål forsøges bragt ned på et dagligdags og konkret niveau.

Gennem kapitler om eksistens, essens, tingsliggørelse, fremmedgørelse, ufrie og frie valg, angst som fænomen, dagligdagens angst, døden og kærlighed forsøger forfatteren at fremdrage, hvorfor det eksistentielle perspektiv er afgørende for at komme frem til en forståelse af livet, hvor vi kan komme overens med det – både når vi føler os allermest levende, og når vi er fanget og fortabte i det.

Bogen henvender sig til almindeligt interesserede inden for filosofi og psykologi, hvor læseren kan møde eksistentielle tanker og tænkere, som måske og måske ikke kan inspirere. Den er ikke skrevet som fagbog, men præsenteres som et supplement til forfatterens tidligere bog "Relationer", der er en decideret fagbog. Bogen kan efter min mening bedst betragtes som et langt essay, da sproget er billedrigt og fabulerende i højere grad end stringent – hvilket godt kan være lidt forvirrende.

Eksistens og evidens

Schibbye skelner grundlæggende mellem de to begreber eksistens og essens. I forhold til eksistens siger hun, at det er kendetegnet ved dels at være skræm-

mende, dels også at være vores mulighed for at *leve*. Det er vores grundlæggende eller bagvedliggende væren, og det beskrives for os som noget, vi uundgåeligt fødes ind i, som er skjult for os, men som melder sig af sig selv.

Eksistensen er i en evig bevægelse, og det er unikt for hver enkelt person, hvordan det optræder. Evnen til selvrefleksion og refleksion i forhold til andre afhænger af, hvordan vi forholder os til vores eksistens. "Hvis vi ikke åbner os for eksistensens stemmer, lytter til dem og tager dem alvorligt, bliver det vanskeligt at leve et autentisk og meningsfuldt liv." (s. 22)

Over for dette stiller forfatteren så essensen op. Essensen beskrives som eksistensens modsætning, det er det ydre, det vi påfører os selv eller bliver påført af andre – det er det, som kendetegner Kierkegaards spidsborger. Essensen er tingsliggørelsen, objektiveringen af livet. "Eksistensen kommer *før* essensen. Mennesket er *til*, før det får et *indhold*." (s. 31). Essens beskrives også som det, Sløk kalder det uoprindelige, uoprindeligt sprog, uoprindelige handlinger og uoprindelige relationer.

Resten af bogen fremstiller forskellige livstemaer baseret på denne opdeling mellem livets eksistens og dets essens. Der skrives noget om menneskets valgmuligheder, om angst, om forholdet til døden, og om kærlighed – både den jordiske og Guds.

Det er af og til noget forvirrende, at Schibbye vælger denne skelnen som sit udgangspunkt. Man kommer ud i et lidt mærkeligt sprogbrug, når essensbegrebet svarer til det uoprindelige. Er livets essens det uoprindelige, må man spørge sig selv, og acceptere at svaret i denne bog er ja. Eller som her, hvor hun skriver: "Om natten kommer det mystiske frem, en anden virkelighed. Og den virkelighed er nærmere eksistensen. Den skræmmer og lokker. Vi føler os ikke hjemme i den." (s. 18). Det er lidt forvirrende for mig, at dette eksempel bruges til at beskrive det mest oprindelige og fundamentale i livet.

Lykkes projektet?

Det er bogens store styrke, at den så kompromisløst fremhæver, hvor vigtigt det er at *mærke* livet, mærke det, der er. Men det er så uheldigt, at terminologien, som dette udtrykkes i, er forvirrende.

Lykkes projektet? kan man så spørge. Både ja og nej, synes jeg. Der er mange, mange fine små iagttagelser, men det er også, som om det aldrig rigtigt bliver sat sammen i en stærk forståelsesramme. Ideerne i bogen såvel som på en workshop, hun gav i København i foråret 2007, kommer på en måde tit til at fremstå som fine og gode, men også som lidt banale – det bliver ikke andet end en smagsprøve, efter min mening. Og det er synd, for

Bogdata:

Anne-Lise Løvlie Schibbye:
"Livsbevidsthed", Akademisk
Forlag 2007. 176 sider, 249 kr.

man kan virkelig fornemme, hvor meget arbejde forfatteren har lagt i bogen.

Bogen ville være blevet et stærkt indlæg i en moderne diskussion af livets vilkår, hvor overfladiske betragtninger ellers er fremherskende, hvis sproget og tankegangen havde været mere stringent.

Jakob Skov Knudsen